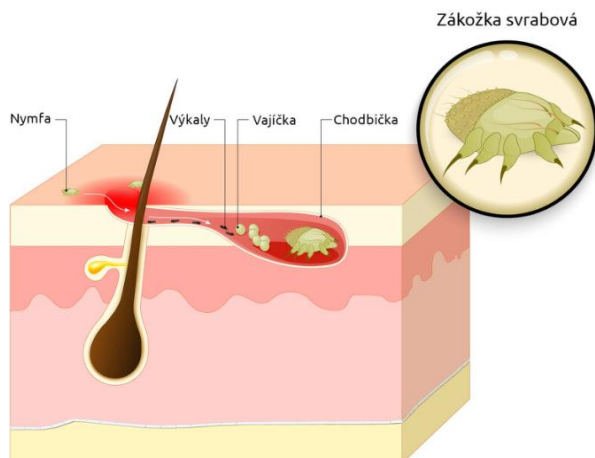

Dostal se mi pod kůži: Svrab

Od začátku letošního roku bylo k 28.7.2025 v Moravskoslezském kraji hlášeno 957 případů onemocnění svrabem. Ve stejném období minulého roku bylo hlášeno 829 případů onemocnění. Tento 15% nárůst vybízí k potřebě věnovat pozornost prevenci, případné včasné diagnostice a správné léčbě.

[zdroj](#)

Svrab je vysoce infekční kožní onemocnění, jehož původcem je mikroskopický roztoč o velikosti 0,5 mm – zákožka svrabová. K onemocnění dochází tak, že se samičky zákožky zavrtávají do spodních vrstev kůže, kde si razí chodbičky, a do kterých jsou denně schopny naklást 1 až 2 vajíčka. Z vajíček se dále líhnou larvy, které se během 23 dnů vyvinou a proces se opakuje.

Příznaky onemocnění:

- intenzivní svědění zhoršující se v noci, když se člověk zahřeje pod přikrývkou, ale také při pocení,
- světle růžové až červené mapy na postižených místech s chodbičkami, na konci chodbiček bývá strup a v něm schovaná samička zákožky,
- rány na kůži způsobené škrábáním, které se snadno infikují bakteriemi a následně hnisají.

Šíření svrabu – úzkým kontaktem

- mezi členy rodiny,
- mezi lidmi žijícími ve skupinách, např. vysokoškolské koleje, internáty, domovy pro seniory,
- mezi sexuálními partnery,
- v prostředí, kde žije více lidí a není dodržována důkladná hygiena,
- mezi lidmi s oslabenou imunitou,
- mezi turisty (ze špatně vypraných lůžkovin v ubytovacích zařízeních).

Inkubační doba: závisí na úrovni osobní hygieny a na případném předchozím onemocnění. U osob, které se s onemocněním dříve nesetkaly se první potíže objevují za 2–6 týdnů po kontaktu s nemocnou osobou. U osob s vysokou úrovní hygieny bývá inkubační doba delší. Při opakované infekci je inkubační doba kratší a příznaky onemocnění se objevují již 1–4 dny po kontaktu.

Léčba svrabu: používají se tzv. scabicity – nejčastěji ve formě mastí nebo krémů, které ničí zákožky a jsou předepisovány lékařem. Pro zajištění účinnosti léčby je nezbytné přípravek rovnoměrně nanést na celý povrch těla – od krku dolů až k prstům na nohou, včetně meziprstních prostor. Nehty je třeba ostříhat nakrátko a udržovat v čistotě. U kojenců a malých dětí se krém nebo mast aplikuje také na obličej a vlasovou část hlavy. Přípravek má zůstat na kůži po dobu doporučenou výrobcem, poté se oplachuje. Po aplikaci je důležité obléci si čisté oblečení a vyměnit ručníky i ložní prádlo. Léčba musí probíhat současně u všech osob, které byly s nakaženým jedincem v úzkém kontaktu, zejména členů

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě

Na Bělidle 7, 702 00 Ostrava

Tel: 595 138 111

podatelna@khsova.cz, www.khsova.cz, ID datové schránky: w8pai4f

domácnosti a sexuálních partnerů. Všechny tyto kontakty by měly být léčeny současně, aby se předešlo opětovnému přenosu nákazy.

Další důležitá opatření: textilní předměty jako ložní prádlo, oblečení, hračky a ručníky používané infikovanou osobou lze dekontaminovat praním v pračce v horké vodě (alespoň na 60 °C), sušením v sušičce, žehlením při vysoké teplotě nebo chemickým čištěním. Předměty, které nelze vyprat nebo chemicky vyčistit, je vhodné uložit do samostatné místnosti, překrýt igelitem a ponechat překryté nejméně 72 hodin, následně se doporučuje tyto předměty vysát.

Prevence:

- dodržování osobní hygieny – pravidelné mytí těla i rukou, používání vlastního oblečení, ložního prádla a ručníku,
- obezřetnost při cestování – vybírat ubytování s dobrým hygienickým standardem,
- vyhýbání se těsnému kontaktu s osobami, které mají příznaky svrabu –výrazně si stěžují na noční svědění a mají typickou vyrážku,
- včasné zahájení léčby – co nejdříve navštívit lékaře a zahájit doporučenou terapii.

Doporučení dle Státního zdravotního ústavu (letáky ke stažení [zde](#))

Svrab

je nakažlivé kožní a parazitární onemocnění

Projevuje se svěděním kůže zejména v noci po zahřátí v posteli, po koupeli.

Vývojová stádia zákočky svrabové

samičky se zavrtávají do kůže během 2-3 minut
vytvářejí chodbičky
pod kůží kladou vajíčka
vyhlínuté larvy žijí na povrchu kůže

Přenos přímým a nepřímým kontaktem

pohlavní styk
lůžkoviny
sdílená postel
kontaminované ložní prádlo
ručníky
sdílení oděvů

Inkubační doba

U lidí bez předchozí expozice se první příznaky svědění objeví za **2-6 týdnů** po kontaktu

Charakteristická místa výskytu

místa s tenčí vrstvou kůže

- ▶ zápěstí
- ▶ mezi prsty
- ▶ genitálie
- ▶ dvorec prsních bradavek
- ▶ oblast pupku
- ▶ oblast pasu
- ▶ vnitřní plochy stehien
- ▶ kotníky

Děti

- ▶ kštic
- ▶ obličej
- ▶ dlaně
- ▶ plochy nohou

Žákočka níže

teplota nad 50°C (po 10 min.)
teplota pod bodem mrazu
sucho
slunce

Výskyt a příčiny

nízká hygiena
teplota nižší než 40°C
školy, nemocnice, léčebny, lůžková zařízení, ubytovny, věznice...
riziko u ošetrovatelského personálu

Ve vřitku mimo hostitele přežívá 1-3 dny.

Člověk je infekční, dokud jsou v jeho kůži přítomny živé zákočky a vajíčka.

Nakažlivost končí po přeléčení a po všech provedených hygienických opatřeních.

Jak se chovat při naze

při výskytu svědění navštívíme kožního lékaře
nahlásíme všechny domácí a sexuální kontakty za poslední měsíc
léčí se osoby i bez obtíží, které byly v těsném kontaktu s nakaženým
po dobu léčby se izolujeme
po dobu 3 dnů 1x denně nanášíme na celé tělo masti a krémy

krémem dokonale ošetříme mezprsty, okolí kotníků a křížovou oblast
po namazání celého těla si nemýjeme ruce
po dobu léčby se nemýjeme
při manipulaci s prádlem a oděvy používáme rukavice
po skončení léčby se vykoupe, vyměníme a vypereme prádlo, ložní prádlo vyvaříme

na ložní prádlo použijeme antiparazitální sprej s účinnou látkou proti svrabu
věci, které nelze vystavovat vysoké teplotě (boty, papuče), skladujeme 3-7 dnů v uzavřených plastových pytlích, vystříkané antiparazitálním prostředkem
prostory, pomůcky a hračky řádně vydezinfikujeme
postele vyluxujeme, matrace rozložíme, vystříkáme antiparazitálním prostředkem a necháme vyschnout
po léčbě masti odneseme zpět do lékárny k likvidaci, roztoží v nich přežívají až 7 dní

Hygienické zásady

dodržujeme osobní hygienu
používáme jednorázové ručníky
ručníky, osobní a ložní prádlo používáme pouze pro osobní potřebu
nehty ošťiháme nůžkami, doáme na čistou pod nehty
v případě rizika nesdílíme jednu postel

lůžkoviny převlékáme každý týden
oděvy a prádlo pereme od 40°C
ložní prádlo a ručníky pereme na teplotu 60°C a vyšší
prádlo žehlíme

© Státní zdravotní ústav, 2025

Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě

Na Bělidle 7, 702 00 Ostrava

Tel: 595 138 111

podatelna@khssova.cz, www.khssova.cz, ID datové schránky: w8pai4f